

Ett samtal är en kommunikationsform mellan två eller fler personer. Men deltar alla i samtalet på lika villkor? Vilka ges mest utrymme i klassrummets samtal? Kan det vara svårt att göra sin röst hörd? Samtal kan göra skillnad och det är viktigt att få chansen att berätta och att bli lyssnad på. Denna övning är ett samtalsverktyg som kan användas vid diskussionsövningar i skolan men även i andra sammanhang.

Mål: Att upptäcka en samtalsmetod som kan göra samtalet tillgängligt för fler elever, förändra maktbalansen och fördela talutrymmet och lyssnandet i ett samtal.

Instruktion:

Del 1: Dela in deltagarna i grupper på fyra-fem personer. Varje deltagare får fem lappar. Förklara att varje lapp representerar ett inlägg i samtalet (lapparna kan även bytas ut till andra objekt, exempelvis pennor). När en deltagare säger något måste en lapp läggas ned. Det kan vara allt från ett långt inlägg till ett "Jag håller med" eller "Va?". När lapparna har tagit slut får personen inte säga något mer utan lyssna och kommunicera utan ord eller ljud. Alla lappar måste inte användas under samtalet.

Del 2: Låt eleverna veta hur långt samtalet kommer vara samt vilket ämne de ska tala om. Välj ett samtalsämne där alla i gruppen kommer att ha något att säga. Exempel:

- Fritidsintressen?
- Hur är en bra kompis?
- Favoritmat?

Riktlinjer för övningen:

- En lapp = ett inlägg

- Visa upp en lapp när du vill säga något
- Lägg lappen i mitten av bordet när du gjort ett inlägg
- Lyssna på alla inlägg tills talaren är färdig
- När dina lappar är slut får du delta som lyssnare
- Du behöver inte använda alla dina lappar under samtalet

Om någon av deltagarna har nedsatt syn kan man exempelvis säga: "röd lapp har lagts ned" vid varje nytt inlägg i samtalet. Det går också att använda små föremål som känns olika för handen.

Diskutera efteråt:

- Hur kändes det?
- Förändrades ditt sätt att delta i ett samtal (tala och lyssna)?
- Fick du prata mer/mindre än du brukar?
- När är det viktigt att kunna lyssna på andra?
- När är det viktigt att kunna säga vad man tycker?
- Vad var bra med att använda lapparna?

Fortsätt diskutera:

- Finns det personer som får göra sig hörda oftare än andra (exempelvis i skolan, hemmet eller media)?
- Vilka fördelar finns det med att bli lyssnad på?
- Hur kan det kännas att inte få göra sig hörd?
- Finns det flera sätt att göra sig hörd på? På vilket sätt föredrar du att uttrycka dig?
- Skulle ni kunna ha nytta av den här samtalsmetoden i klassen? När?

Tips! Äldre elever kan få i uppgift att använda sig av verktyget GenderTimer. Ladda ner appen och gör en granskning genom att mäta taltiden mellan könen (exempelvis en film eller ett samtal, ett klassråd eller elevrådsmöte). Låt eleverna redovisa hur taltiderna såg ut.

Övningen finns också [här](#) i en version för vuxna och [här](#) i en version för äldre elever.

Inspiration till övningen är hämtad från [DATE](#): Ett lärmaterial om mötet mellan elev och skolmiljö för alla elever och alla ämnen årskurs 4-9, Handikappförbunden.